

Motion till riksdagen

1987/88:Jo244

av Siw Persson m. fl. (fp)

om jordbruket m. m. i Skåne

Jordbruket i Skåne är av tradition en av våra viktiga basnäringar. En stor del av den resursutveckling Skåne har haft är ett resultat av ett välskött jordbruk, kombinerat med ett av naturen givet gott klimat och god jordmån. Folkpartiet har en positiv inställning till all företagsamhet, och den inställningen inkluderar givetvis också lant- och skogsbruk, fiske- och trädgårdsnäringarna. Dock måste en frihet för den enskilde företagaren och en alltmer avreglerad marknad kombineras med ett samhälleligt ansvar och en ekologisk grundsyn.

Det svenska jordbruket står inför en omfattande och ingripande omstrukturering, som särskilt kommer att beröra Skåne. Därför gäller det att skapa en handlingsberedskap inför dessa omvälvande förändringar. Samtidigt är det nödvändigt att både jordbruket och förädlingsindustrin får rimligt rådrum för omställning. Detta rådrum måste då effektivt utnyttjas för att skaffa kunskap om möjliga och lämpliga handlingsalternativ inför framtiden.

Den framtida regionala utvecklingen måste till stor del bygga på våra centrala näringsgrenar, alltså jordbruk, trädgård, fiske och vattenbruk samt aktuella förädlingsled. Lösningarna får förutsättningslöst sökas längs främst tre huvudlinjer. För produktutveckling gäller det nya produkter, annan teknik, nya användningsområden, ökad förädling och bättre kvalitet. På distributionssidan behövs bättre och snabbare transporter. Av marknadsföringen krävs en offensiv, särskilt på exportsidan.

Jordbruket måste ges rimlig övergångstid att anpassa sig till den nya situationen.

Miljömål

Jordbrukets negativa miljöpåverkan måste minskas. Det är enligt vår uppfattning nödvändigt att ge jordbruket ett miljömål som likställs med övriga jordbrukspolitiska mål. Under en övergångsperiod bör intensiteten i jordbruket sänkas av miljöskäl. Utvecklingen visar dock att teknikutvecklingen för exaktare dosering av t. ex. handelsgödsel bidrar till att minska kväveläckaget.

Gränsskyddet

Vi anser att gränsskyddet måste finnas kvar ytterligare en tid. Så länge världsmarknaden ser ut som den gör tvingas vi tills vidare behålla vårt

gränsskydd om vi över huvud taget skall ha kvar ett svenskt jordbruk. Dock är vår strävan att medverka till en allmänt sänkt prisnivå på jordbruksprodukter. Ett sätt att uppnå detta är att avveckla systemen med administrativt fastställda produktpriser. Detta bör kombineras med införande av arealersättning, vilket sammantaget leder till en sjunkande prisnivå och ökad konkurrens i alla led.

Mot. 1987/88
Jo244

Åkermarken

Skåne har jordbruksmark som hör till världens mest högproduktiva. Den högst klassade odlingsmarken kan odlas intensivare med ett mindre kväveläckage som följd. I den bästa jorden tas näringsämnena bättre till vara än i jord av sandigare och humusfattigare typ. Delar av den bästa åkermarken är ständigt i fara genom nybebyggelse och väganläggningar. Detta är en i längden oacceptabel utveckling. I all samhällsplanering bör klassningen av åkermark vara en faktor som tillmäts stor betydelse.

I Skåne finns också rena glesbygdsområden med små jordbruksenheter och lågproduktiv jordbruksmark. Dessa små enheter hotas ständigt av nedläggning p. g. a. dålig lönsamhet.

Ekologiskt synsätt

Jordbrukspolitiken måste stävja den utveckling som leder till en utarmning av jordbrukslandskapet. Jordbrukets roll skall inte begränsas till att producera föda. Det skall också vara att föra vår kulturtradition vidare och vidmakthålla ekologiska system som funnits länge och är livsnödvändiga för många växter och djur. Så t. ex. är det av stort värde att bevara de småvatten, både de naturligt bildade och de som skapats av människan.

I flera kommuner i Skåne har småvattnen inventerats och åtgärdsprogram för bevarande har tagits fram. Länsstyrelsernas naturvårdsenheter bör ges i uppdrag att ta fram riktlinjer för kommunernas arbete på detta område och även ges resurser att kontinuerligt följa upp arbetet.

De kemiska ämnen som användes i jordbruket får inte ge påtagliga eller bestående skador i miljön. Läckaget av växtnäringsämnena måste begränsas så att grund- och ytvatten inte förorenas. Detta skulle också ge snabba effekter på vattenkvaliteten i bukten runt Skånes kuster.

Ett sätt att minska läckaget av kemiska ämnen till ytvattnet är att skapa en skyddszon längs åar och vattendrag. På så sätt bildas en naturlig spärr mot läckage vid svåra regn eller smältvattenöversvämningar.

Folkpartiet anser att man på sikt bör sträva efter att helt upphöra med kemiska bekämpningsmedel eftersom dessa inte har en specifik funktion utan även drabbar andra djur och växter än de bekämpningsmedlet egentligen är riktat mot. I konsekvens med detta kan vi inte acceptera att Sverige importerar livsmedel som är producerat med hjälp av kemiska medel som är förbjudna i vårt land.

Under senare tid har möjligheten att använda spannmål för etanolframställning alltmer diskuterats.

De ekonomiska och miljömässiga konsekvenserna av utblandning av bensin med etanol bör ytterligare utredas. Visar det sig att det är försvarbart, med hänsyn tagen till vår miljö, att anlägga fullskalanläggningar för etanolproduktion, bör denna eller dessa lokaliseras till ett område med överproduktion av spannmål. Framställningen av etanol bör i så fall ske i tekniskt och ekonomiskt samarbete med sockerbruken i Skåne.

Trädgårdsnäringen

Goda odlingsbetingelser, stort kunnande jämte en rad andra goda förutsättningar har medfört att Skåne svarar för huvudparten av frilandsarealen för olika trädgårdsväxter liksom fruktodlingen i landet. Totalt svarar Skåne för en odling som omfattar 55 % av den totala arealen för köksväxter, frukt och bär. Detsamma gäller i stort sett för växthusodlingen.

Folkpartiet hävdar att det är viktigt att den skånska trädgårdsnäringen får utvecklas under så goda ekonomiska betingelser som möjligt.

Vi menar att livsmedelsverket bör se över rutinerna för kontroll av resthalter av bekämpningsmedel i importerad frukt och grönsaker. Vi anser också att Sverige måste intensifiera sina ansträngningar att internationellt arbeta för enhetligare regler för kemisk bekämpning av skadedjur, mögel etc. på frukt och grönsaker.

Folkpartiet vill också understryka vikten av att de svenska trädgårdsprodukterna vid varje tillfälle betecknas med sitt ursprung. När det gäller antidumpningsreglerna anser vi att verksamma åtgärder bör vidtagas på det internationella planet för att stoppa osund konkurrens genom ekonomiska subventioner.

Fiske

Jordbruks- och livsmedelssektorns stora betydelse för Skåne är ett väl känt faktum. Men fiskets stora betydelse är mindre känd och dessutom åtskilligt underskattad.

Fisket kämpar med stora problem som hänför sig till såväl fångsten som förädlingen och distributionen. Särskilt angeläget är det att kunna satsa ytterligare på förädlingssidan. Men det finns många hinder i form av byråkrati och regleringar, varför hjälp behövs av ett permanent bemannat fiskenämnadskontor i Simrishamn. Kontakterna med branschen samt forsknings- och utvecklingssidan bör intensifieras exempelvis genom inrättande av marinekologiskt laboratorium i Simrishamn.

Det är djupt otillfredsställande att svenska fiskare levererar sin fångst i danska hamnar där fisken bereds, för att sedan exporteras till Sverige som fileterad fisk.

Det finns ett behov av att skapa en marknadsekonomisk utvecklingsgrupp med representanter för branschen, myndigheter och högskola. Den-

na grupp skulle ha som uppgift att göra analyser av skilda fiskefrågor, ta initiativ till förbättringar samt stimulera till kunskapsutveckling i branschen. Det övergripande målet skulle vara att driva på och vitalisera utvecklingen inom "den blå livsmedelssektorn".

Mot. 1987/88
Jo244

I motion om "Regionalt utvecklingsorgan" föreslår vi skånska folkpartister en väg för bättre samarbete och sammanhållning i syfte att stärka Skåne.

Hemställan

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om den produktiva jordbruksmarken,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om skapande förutsättningar för en långsiktigushållning med jordbrukets produktionsreserver,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att sträva efter att på sikt upphöra med kemiska bekämpningsmedel,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ökade möjligheter till Skånes arealbidrag,

5. att riksdagen hos regeringen begär att en utredning tillsätts med syfte att skapa en marknadsekonomisk utvecklingsgrupp för fiskenäringen i Skåne,

6. att riksdagen hos regeringen begär att en utredning tillsätts med syfte att skapa ett permanent bemannat fiskenämndskontor i Simrishamn,

7. att riksdagen hos regeringen begär att en utredning tillsätts med syfte att undersöka förutsättningarna för inrättande av marinekologiskt laboratorium i Simrishamn,

8. att riksdagen hos regeringen begär att naturvårdsverket får i uppdrag att snarast fördela pengar till länsstyrelserna i Skåne för kalkning av skogsmarker.

Stockholm den 25 januari 1988

Siw Persson (fp)

Bengt Harding Olson (fp)

Margitta Edgren (fp)

Hans Petersson (fp)

i Röstånga

Margareta Mörck (fp)

Karin Ahrlund (fp)

Kjell-Arne Welin (fp)